

Marta Orriols s'endinsa en les pors i els desitjos d'un embaràs imprevist en la novel·la 'Dolça introducció al caos'

Anatomia d'una decisió

Eva Vázquez
BARCELONA

Hi ha una felicitat que cap dins la sucrera, fins que cau i es trenca: tot de partícules escampades que encara pots fer-te la il·lusió que t'endolciran la vida si les vas recollint d'una a una amb la punta humitejada del dit. A en Dani i la Marta se'ls ha trencat la sucrera, just l'endemà de saber que ella està embarassada. Una ucronia sobre la imminència o no d'un fill: aquesta podria ser la sinopsi de *Dolça introducció al caos*, la segona novel·la de Marta Orriols després del seu debut amb els contes d'*Anatomia de les distàncies curtes* i l'èxit apoteòsic, també a Periscopi, que va suposar *Aprendre a parlar amb les plantes*. En mans de segons quin narrador, la situació podria haver

donat lloc a una comedieta o a un drama grotesc, mentre que en mans d'aquesta escriptora exigent acaba sent una minuciosa dissecció del món d'una parella encara jove, però ja no tant, quan un esdeveniment imprevist els obliga a introduir la gravetat en les seves vides. "És una conversa molt llarga que desgrana tots els dubtes a l'entorn d'una decisió", ho resumeix l'escriptora, que en cap cas ha volgut presentar-se en un to sentencios i moralitzant, sinó amb una discreció màxima perquè el dilema es vagi descabdellant en el pensament dels personatges fins al més petit detall.

La literatura de Marta Orriols no proposa mai arguments trepidants ("tinc una espina clavada per la falta d'acció", admet), sinó que es fonamenta en una

atenció meticulosa a les emocions, els detalls, la intimitat, en la línia d'alguns dels autors que admira, com James Salter, Alice Munro o Edna O'Brien. Aquest "to menor", que podria lliscar perillosament cap a la banda de la sensibleria o el vitalisme babau, és mantingut a la corda fluixa al llarg de 250 pàgines amb un equilibri i una elegància admirables, en què no es descarta ni tan sols alguna piraqueta d'escàndol. La primera, que sigui ella, i no ell, qui no vol el fill. "Molts homes projecten en la paternitat una fantasia que els completa, però les dones no poden defugir els efectes físics i terrenals", opina Orriols, que convé que la maternitat cada vegada s'enguafa des de més angles per superar la imatge "dulcificada i santificada". En tot cas, en la novel·la, la noia

Marta Orriols, aquesta setmana en un hotel de Barcelona ■ JOSEP LOSADA

assumeix la veu d'una opció sobre la qual pesen encara molts de prejudicis: "S'ha de poder tractar la no-maternitat com una opció del tot lícita, perquè hi ha molt de tabú i molta recriminació inclús, una culpa que moltes vegades ve donada per la mirada dels altres."

El soliloqui de la parella, narrat en un present que n'intensifica la càrrega emotiva, tot i que amb breus incursions al passat que il·luminen les seves motivacions, posa sobre la taula, alhora, la radiografia d'una generació i d'un context social, polític i econòmic de crisi, que "acaba travessant les deci-

sions més íntimes", diu Orriols, a qui "més que reflectir la realitat" l'interessa "parlar d'una veritat, de les nostres costes molt de verbalitzar". I més encara en una societat sorollosa com la nostra, en què "les xarxes acaben determinant el criteri que tenim sobre les coses". Però en aquest tancar-se en si mateixos per sospesar la seva situació, els personatges desafien també certs estereotips sobre la joventut, just quan afloren etiquetes per reduir-los a estereotips com ara *millennials*, que aporten un aire festiu i naïf a una generació que viu en el descon-

cert i la precarietat. La Marta i en David ja han arribat a la trentena, però en el món occidental aquesta edat no és sinó una prolongació de la infància: "La seva situació econòmica els permetria sostenir la figura d'un fill, però ara racionalitzem molt més el tema, és com una experiència més i es planifica com un viatge d'estiu."

Marta Orriols diu sentir-se "honorada" de formar part de les anomenades noves narradores, amb Eva Baltasar o Marta Rojals, però no entén perquè no existeix una categoria semblant que englobi una hipotètica "nova narrativa masculina". ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Que català que pot ser el teatre argentí!

Els gossos

Autor: Nelson Valente
Dimarts, 6 d'octubre. Fins a l'1 de novembre a la Villarroel

L'estranyesa es planta, d'arrencada, amb la jove de l'aniversari asseguda al sofà, mentre els companys i els pares d'ell sopen a taula. Els silencis pintaran el tedi a les

cares de tots. El dramaturg argentí Nelson Valente ha escrit una peça per al repartiment català. Ell continua amb el seu hàbitat familiar, íntim, de revelacions definitives. Ho va fer a *El loco y la camisa* i a *El declive*. Ara hi torna amb *Els gossos*. Potser, ara la peça s'equilibra com mai entre les raons i les

obsessions dels quatre personatges. El públic va buscant el punt d'excentricitat de cada un (Mercé Arànega, Albert Pérez, Sandra Monclús i Joan Negrié serveixen uns personatges molt recognoscibles, carregats de plecs i contradiccions, i alhora lúcids). Com a *4D'òptic* o *Com pot ser que t'estimi*

tant, de Daulte es constata que les situacions insòlites argentines casen molt bé amb l'escena catalana.

Per passar l'estona, arrenca el record dels veïns estrafolaris i, sobretot, dels gossos que han viscut amb ells. Una excusa per a la conversa i per al títol de l'obra, però que descriu bé l'humor absurd de lones-

co. El pare anirà repetint tics de gos quan el posin al límit. La mare, en canvi, deixarà que tot passi i, quan l'aigua estigui aparentment calmada, atacarà revelant la seva buidor. Ja haurà esclatat abans el company, ferit del pobre orgull conreat a base de demostrar capitalisme fetrotge i la noia, la protago-

nista, que inicia la crisi confessant una anècdota al metro. Els protagonistes són egoistes: estimen però no saben escoltar-se. No s'atreixeixen a recuperar els seus somnis. *Els gossos* atrapa el públic i el deixa amb el somriure fred per l'amargor del reflex que provoca la situació dramàtica. ■